

SVENLJUNGA
KOMMUN

rapport

Årsbokslut 2024 Samhällsbyggnadsnämnden

Förvaltning/enhet	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Datum	2024-12-31

Innehållsförteckning

Samhällsbyggnadsnämnden 2

Bilaga 1 Enheternas verksamhetsberättelser 14

Årsredovisning för VA-verksamheten 20

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har fortsatt påverkas mycket av arbetet med större etableringar i Lockryd, främst gällande detaljplan och lösningar för vatten och avlopp samt trafik. Vid årsskiftet var detaljplanen för området ute på granskning, det sista steget innan antagande. Att möjliggöra framtida exploatering av bostäder samt tillmötesgå olika former av privata initiativ till planläggning har också stort fokus.

Inflationstakten har gått ner men kostnadsökningarna som varit påverkar många verksamheters möjlighet till inköp av material och tjänster. Dessutom påverkas främst gatu- och VA-verksamheterna av kostnadsökningar för elkraft.

Knallebiblioteken är sjösatt från tidig vår 2024 och det finns nu möjlighet för kommunens invånare att ta del av det samlade medieutbudet i Sjuhärad via Svenljunga bibliotek. Biblioteket satsar också extra på läsfrämjande aktiviteter för barn och unga, bland annat i samarbete med familjecentralen.

Verksamhet - rapport på verksamhetsmål

Fullmäktigemål 1: Vi ger barn och unga upp till 30 år förutsättningar för fortsatta studier, sysselsättning och arbete

Nämndmål 1.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska skapa och bibehålla stimulerande livsmiljöer samt bidra till en hälsosammare livsstil för barn och unga.

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Positiva resultat som gör att vi rör oss mot målet:

Läsfrämjande arbete med fokus på barn samt deras föräldrar har prioriterats, bland annat genom projekten Bokstart och Språkbron i samarbete med Familjecentralen. Biblioteket har aktiviteter för barn på vardagar och har haft många aktiviteter för sommarlovslediga barn varje vecka. Barnboksappen Bibblix används fortfarande flitigt av barn och unga i kommunen, Svenljunga ligger oftast som nummer 2-4 i hela landet (efter kommuner som Stockholm och Malmö).

Förvaltningen har arbetat med attraktiva mötesplatser såsom lek- och badplatser, badhus och bibliotek. Bland annat har samtliga lekplatser besiktigats och eventuella fel åtgärdats skyndsamt samt att de löpande kontrolleras och underhålls veckovis.

Planeringsverksamheten arbetar aktivt med dialog med barn och unga för att i ett tidigt stadie för att öka förståelse och delaktighet i den fysiska planeringen, till exempel kreativa kostnadseffektiva lekplatser.

Inom skolmiljön har tillsyn utförts på förskolor och arbete med att förbättra upplevelsen av matsalarna pågår. Lokalvårdsorganisationen har deltagit på tillsynen och genomgått utbildning för att förbättra och effektivisera metoderna för likvärdig lokalvård i utbildningsmiljöer.

Inom kosten söker man aktivt upp nya önskemål om vad eleverna vill ha på matsedeln och är aktiva på Instagram. Enheten har också använt utrustningen för kris för att prova att laga mat till eleverna utomhus.

Flera verksamheter har tagit emot prao-elever, feriearbetare, sommarjobbare och praktikanter under året.

Negativa resultat hittills som gör att vi inte rör i riktning mot målet:

Vår mest populära lekplats i Thilanderska parken har tyvärr utsatts för skadegörelse och toaletten får hållas stängd under perioder vilket är dåligt för tillgängligheten.

Under terminerna har vi färre aktiviteter för barn och unga på biblioteket på grund av minskat statligt bidrag för fritidsledartjänst.

Hög sjukfrånvaro inom lokalvården gör det svårt att bygga upp kontinuitet och det strategiska arbetet blir lidande.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Fortsätta lägga rätt resurser på rätt plats för att underhålla och utveckla våra mötesplatser både vad det gäller verksamhet och intryck. En mer samlad styrning och prioritering av projekt inom området, särskilt kopplad till förväntad exploatering.

Arbetet med Mogaskolans matsal behöver fortsätta för att skapa ett bättre flöde och ökad trivsel för elever och personal. Samhällsbyggnadsnämnden prioriterade resurser inom ram till fritidsledartjänst på biblioteket under arbetet med verksamhetsplan 2025-2027 och denna tjänst ska tillsättas.

Fullmäktigemål 2: God ekonomisk hushållning

Nämndmål 2.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska genom hållbar konsumtion och produktion anpassa verksamheten till ett förändrat klimat.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Positiva resultat som gör att vi rör oss mot målet:

I den antagna Vattentjänstplanen ingår en kartläggning av översvämningsrisker och den hänsyn man behöver ta till ett förändrat klimat vilket ger underlag för framtida planläggning och planering av åtgärder.

Vid detaljplanläggning av nya områden ingår hantering av skyfall och dagvatten som viktiga parametrar att ta hänsyn till. En ökad dialog på förvaltningen kring vikten av att vi klimatanpassar vår verksamhet har lett till att mötesforum har skapats för att få kontroll på förvaltningens framtida utmaningar så som exempelvis dricksvatten och dagvatten samt vilken anpassning som behövs.

Det pågår ett ständigt arbete med att minska förbrukning av energi och inköp, till exempel genom arbete med matsvinn eller minskad kemikalieförbrukning.

Negativa resultat hittills som gör att vi inte rör i riktning mot målet:

Ansvars- och resursfördelning är utmanande att hantera för verksamheterna och det är svårt att komma framåt i stora strategiska frågor där flera variabler gör dem än mer komplexa.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Fortsatt medvetenhet om hur ett förändrat klimat kan påverka våra verksamheter och planera därefter.

Ta fram en gemensam process och genomföra skyfallskartläggning för att göra insatser som minskar risken för att dagvatten eller skyfall påverkar samhällsviktiga funktioner och kommuninvånare och på sikt minskar risken för negativa ekonomiska konsekvenser.

Förbättrad ansvarsfördelning mellan enheter och förvaltningar, tydligare mål och ramar för vad som ska göras och av vem samt rätt använda resurser för långsiktig planering och samordning (Framförallt ÖP och VA)

Fullmäktigemål 3: Vi skapar en attraktiv kommun för alla

Nämndmål 3.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska bidra till kommunens tillväxt och attraktivitet genom att utveckla och bevara kommunens värden.

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Positiva resultat som gör att vi rör oss mot målet:

Systematiskt kvalitetsarbete, ibland ihop med externa utförare, ger bättre service för invånare och kunder och bidrar till kommunens attraktivitet. Kundnöjdheten inom avfallshantering är hög och i Svensk Avfallsranking tog Svenljunga plats 20 i landet och var bäst i länet.

Aktiviteter förläggs även utanför tätort för att bidra till en levande landsbygd och hela kommunen har tillgång till bokbilen. Kulturarrangörsstödet som delats ut möjliggör för olika föreningar att anordna kulturarrangemang vilket också bidrar till landsbygdens attraktivitet och utveckling.

Ett nytt och förbättrat digitalt system för felanmälningar har gjort att verksamheten kan hålla bättre koll på ärenden och hålla en fortsatt bra och snabb återkoppling till invånare.

Nyckeltal för små avlopp har tagits fram för att försöka ge en enklare bygglovsprocess samt för att ge en minskad handläggningstid. Mycket arbete läggs på att beskriva befintliga och nya processer samt skapa rutiner som på sikt ska effektivisera vårt arbete.

Detaljplanen för byggnation bakom Klockaregården är färdigställd och ses som en positiv möjlighet för tätortens utveckling.

Genom kompetent och drivande personal så har verksamheten tagit fram ett antal VA-lösningar utefter olika scenarier vad som kan inträffa i Lockryds nya industriområde och framtida bostadsbyggande i den norra delen av kommunen. Detaljplanen för nya industriområdet i Lockryd har varit på granskning över årsskiftet. Granskning är sista steget innan antagande av en detaljplan.

Arbetet inför en eventuell detaljplan i Sågviken, Hillared, har tagit några steg i rätt riktning. Genomförandet av detaljplanen med efterföljande exploatering kommer dock bli kostsam och det finns en viss osäkerhet i hur projektet kommer bära sig ekonomiskt.

Förvaltningen har deltagit i "Mitt drömsamhälle" där vi försöker fånga upp tankar om framtiden och önskad utveckling från elever i kommunens åttondeklasser.

Genomfört utvecklingsarbete inom Miljö- och bygg kopplat till resultaten i Insiktsmätningen. Fokus har främst lagts på information på hemsidan och i arbetet har Svenljunga företagarförening och Svenbo fungerat som referensgrupp för kvalitetssäkring inom bygg. Informationen kring kontrollplaner utifrån Plan- och bygglagen, har uppmärksammats av Boverket som varit på studiebesök i Svenljunga, en av få kommuner som hade korrekt information på hemsidan.

Negativa resultat hittills som gör att vi inte rör i riktning mot målet:

Lågkonjunkturen och ränteläget har gjort att få vågat bygga nytt vilket bidragit till att tillväxten av bostäder är låg, både inom och utom detaljplan. Dock har det varit en svag uppgång gällande bygglov under den senare halvan av året.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Träffpunktsdialogerna som genomförts på försök har varit värdefulla för förvaltningen i arbetet att fånga in synpunkter, både vad det gäller verksamhet och planering. När dialogformen fortsätter under 2025 kommer förvaltningen även fortsättningsvis delta och bidra.

E-tjänst för bygglov behöver färdigställas för ökad tillgänglighet och bättre beslutsunderlag.

Under 2025 kommer processen för detaljplanering att ses över i syfte att skapa en tydligare ekonomisk styrning samt samsyn för de projekt kommunen väljer att starta.

Det är också utmanande att arbeta med utveckling och attraktivitet då det ofta initialt innebär ökade kostnader som kan vara svåra att bära för vissa verksamheter.

Nämndmål 3.2: Samhällsbyggnadsnämnden ska upplevas som en attraktiv arbetsgivare dit personal söker sig och stannar kvar.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Positiva resultat som gör att vi rör oss mot målet:

Fler söker utannonserade tjänster jämfört med tidigare år och fler är kvalificerade. Dock är vissa tjänster fortfarande svårrekryterade. Samtidigt är personalomsättningen låg och många anställda har stannat länge på förvaltningen varav vissa har gjort intern karriär. Erfarenhet och yrkesskicklighet ger bättre förutsättningar att arbeta serviceinriktat och effektivt. Genomförda utbildningar ger möjlighet till utveckling och en värdefull gemensam kunskapsgrund.

Verksamheterna genomför också inspirationsdagar, aktiviteter och studiebesök för att utveckla och stärka samverkan, sammanhållning och effektivitet. Uppfattningen är att de flesta anställda känner att de har meningsfulla tjänster och bidrar till kommunens utveckling. Under året har sjukskrivningstalen minskat från 2023:års nivå 7,2% till 5,9%.

Förvaltningen har välkomnat prao-elever och praktikanter samt erbjudit sommarjobb och feriejobb delvis för att marknadsföra arbetsplats och verksamhet. Av inkomna spontanansökningar framgår att verksamheten har ett gott rykte.

Ett mer utvecklat och centralt samordnat systematiskt arbetsmiljöarbete infördes under året och har varit positivt både för medarbetare och chefer.

Flera verksamheter har genomfört "skuggning" av kollegor inom och utom kommunen för att bygga nätverk, lära nytt, skapa samsyn och utvecklas.

Negativa resultat hittills som gör att vi inte rör i riktning mot målet:

Det kan vara svårt att samla hela personalgrupper för utbildning och aktiviteter då vissa verksamheter är schemalagda efter öppettider, i vissa fall veckans alla dagar. Detta gäller grupper vars främsta uppdrag är att vara i direkt kontakt med invånare och kunder.

Lokalerna för vissa verksamheter är mindre attraktiva och trångbodda.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Fortsatt arbete med utbildning av medarbetare samt planerad stängning av den verksamhet som går vid ett par tillfällen per år för att möjliggöra fortbildning. Förvaltningen ser också behov av, och har påbörjat, en mer utvecklad utbildningsplan samt introduktion vilket förbättrar välkomnande och upplärning av nyanställda. Informationshantering och att få ordning på ostrukturerad information är också en viktig och prioriterad fråga för förvaltningen då det saknas dedikerade verksamhetssystem för mycket av verksamheten.

Lönerna behöver vara konkurrenskraftiga i förhållande till kommuner inom upptagningsområdet. Dessutom finns det en konkurrens från privat sektor inom flertalet av tjänsterna på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ett utvecklat stöd från HR-funktionen skulle kunna hjälpa och underlätta för förvaltningen i arbetet med att genomföra kompetensförsörjningsplanen.

Det är viktigt att få alla anställda att lyfta blicken och förstå att man är en del i ett större sammanhang där vi alla jobbar mot samma kommuninvånare oavsett om man är anställd inom skola, omsorg eller samhällsbyggnad.

Fullmäktigemål 4: Vi bidrar till minskad miljö och klimatbelastning

Nämndmål 4.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska värna om kommunens vatten.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Positiva resultat som gör att vi rör oss mot målet:

Vattentjänstplanen är färdigställd under året och en förvaltningsövergripande arbetsgrupp är skapad för att hantera frågor kring vatten. Mycket fokus legat på hantering av dagvatten för att minska påverkan på vattendrag samt skyfallshantering. En inventering av kommunens samtliga dagvattenintag och utsläppspunkter har genomförts för att få kontroll över dem samt skapa underhållsplaner.

Tillsyn av förorenad mark bidrar till minskad risk för utsläpp till vatten. Bland annat har kommunen tagit på sig huvudmannaskap för den förorenade fastigheten Åhaga 1:7 i Sexdrega.

Strandskyddstillsyn har genomförts i syfte att skydda naturmiljö i strandzon och säkerställa allmänhetens tillträde till stränder.

Negativa resultat hittills som gör att vi inte rör i riktning mot målet:

Ett förändrat klimat med mer intensiva regn och skyfall gör det svårare att minska mängden ovidkommande vatten och ökar risken för bräddning av avloppsvatten till vattendrag.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Planering samt genomförande av provtagning av utredningsområden i Vattentjänstplanen behöver genomföras för att utreda påverkan på yt- och grundvatten från små avlopp. För att det goda samarbetet i vattenfrågor mellan förvaltningens enheter ska fortsätta behöver ansvar och prioriteringar förtydligas.

Sluttäckning av sista etappen av Änglarpsdeponin behöver genomföras för att minska mängden lakvatten som bildas i deponiområdet.

Nämndmål 4.2: Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter ska anpassas för att minska miljö- och klimatpåverkan.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Positiva resultat som gör att vi rör oss mot målet:

Matsvinnet har minskat i kostverksamheten till en nivå strax under målvärdet på grund av genomförda insatser. Samtidigt minskar matsvinnet i insamlat hushållsavfall enligt plockanalys. Kost och lokalvård förenklar och minskar hanteringen av kemikalier, bland annat är Högvadskolan i princip fri från kemikalier för lokalvård.

Energi- och kemikalieförbrukning minskar genom att arbeta aktivt med ledningssanering för att minska mängden ovidkommande vatten och utläckage av dricksvatten. Under året har utbyte av gatubelysning till LED färdigställts vilket bidrar till minskad energiförbrukning.

Förpackningsinsamling vid fastighet är infört för samtliga permanentboende i småhus och fritidshus.

Solcellsanläggning vid Svenljunga avloppsreningsverk är i drift sedan sommaren och täcker upp till 20% av energiförbrukningen.

Under året har mycket fokus legat på hantering av dagvatten och skyfall samt att Vattenförsörjningsplanen färdigställts.

Inspirerande föreläsningar för kommunens invånare inom miljö- och klimatfrågor har genomförts under hösten.

Negativa resultat hittills som gör att vi inte rör i riktning mot målet:

Ett förändrat klimat med mer intensiva regn och skyfall gör det svårare att minska mängden ovidkommande vatten och ökar risken för bräddning av avloppsvatten. Det ovidkommande vattnet kräver energi och kemikalier för behandling. Det är också svårt och kostsamt att söka efter läckor.

Det har varit svårt att hitta tillfällen för verksamheten att komma ut i skolan och informera om klimat och kost.

Vilka åtgärder behöva för att nå målet?

Fortsatt arbete mot inläckage av ovidkommande vatten i avloppsnät samt utläckage av dricksvatten.

Utbildning av medarbetare i bland annat kemikalieanvändning och att prioritera rätt insatser för minskad miljöpåverkan.

Förpackningsinsamling vid större flerfamiljshus behöver införas och fortsatt kommunikation om matsvinn till invånare.

Klimatfrågorna behöver hanteras tidigt i den fysiska planeringen för att undvika ökade eller oväntade kostnader. Översiktsplanen behöver anpassas och belysa

områden som påverkas, bland annat skulle en skyfallskartering förbättra planeringsprocessen.

Ekonomi

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett underskott om cirka 0,7 miljoner kronor inklusive underskottet från kostenheten för helår. Det är följande budgetavvikelserna som framförallt kan utläsas:

1. Lägre personalkostnader på många enheter (positivt).
2. Högre personalkostnader på vissa enheter (negativt)
3. Lägre driftkostnader på förvaltningsnivå (positivt).
4. Högre snöröjningskostnader (negativt).
5. Lägre intäkter framförallt på miljö- och byggenheten (negativt).

Utrangering av anläggningstillgångar:

Det har funnits indikationer som ger anledning till att ompröva kommunens tillgångars värde. Vid delår 240831 har totalt 1 609 152,77 kr utrangerats från VA-enhetens anläggningstillgångar.

Skattefinansierade verksamheter

Skogsintäkterna är i fas med budgeterat belopp under 2024. Lägre utbildningskostnader väger upp för högre arvodeskostnader.

Kulturenheten har bedrivit verksamheten i princip enligt budget, bortsett från något högre driftkostnader än planerat. Lägre personalkostnader har täckt upp för oförutsedda kostnader.

Trots få förfrågningar om hyra av badhus samt träningsläger är intäkterna för badhuset förbättrad och närmare före pandemin. Årets resultat är ett överskott om cirka 0,4 miljoner kronor. Lägre personal- och driftkostnader väger upp för de lägre intäkterna.

Miljö- och byggenheten har ett underskott om cirka 0,4 miljoner kronor. Det är framförallt lägre intäkter på byggenheten som kan utläsas.

Förvaltningen flaggade för ett förväntat underskott kopplat framförallt till snöröjning och halkbekämpning. Kostnaderna är högre än budgeterade med ett underskott om cirka 0,3 miljoner kronor, betydligt bättre än prognosticerat. Årets resultat för gatuenheten är ett underskott på cirka 0,1 miljoner kronor. Det är framförallt lägre personalkostnader som motverkar underskottet.

Plan- och exploateringsenheten redovisade ett underskott om cirka 0,2 miljoner kronor. Enheten har haft höga kostnader för lantmåteriförrättning.

Kost- och lokalvårdsenhetens samlade resultat är ett underskott på cirka 0,6 miljoner kronor. Det är främst högre personalkostnader samt högre förbrukningskostnader än det som budgeterades som är orsak till avvikelserna.

Taxefinansierade verksamheter

Avfallsenheten

Enheten redovisade ett överskott på cirka 1,3 miljoner kronor jämfört med budgeterade överskottet på 2,8 miljoner kronor. Det är framförallt ökade kostnader kopplat till entreprenader som kan utläsas. Ökade kostnader på grund av fler abonnemang med 4-fackskärl, resultatet är 6-7 % högre än utfallet för 2023 med en avvikelse på cirka 0,4 miljoner kronor. Utsläppsrätterna höjdes för 2024 till 235 kr/ton från 175 kr/ton vilket genererade ett underskott på cirka 0,1 miljoner kronor. Vi har också samlat in 20 % mer grovavfall och trädgårdsavfall jämfört med samma tidpunkt för 2023, resultatet är högre kostnader om cirka 0,2 miljoner kronor. Det ackumulerade underskottet vid utgången av 2024 har minskat till 10,0 miljoner kronor. Det har hänt en del mellan 2022 och 2025 i vår omvärld, inflationen påverkade framförallt priser generellt, beslutad återställning av underskottet 2027 behöver omprövas under 2025 för att säkerställa att förutsättningar kan hållas inom beslutad ram.

VA-enheten

Årets resultat för enheten är ett underskott om cirka 3,1 miljoner kronor inklusive 0,5 miljoner kronor som avsätts till fonden jämfört med det budgeterade underskottet om 1,7 miljoner kronor. Ackumulerat överskott per sista december 2024 beräknas till cirka 3,5 miljoner kronor. Det är framförallt kostnader som uppstått från utrangering av anläggningstillgångar som kan utläsas. 0,5 miljoner kronor har avsatts till fondering för projektet VA-försörjning norra kommunen som vid utgången av 2024 uppgår till 15,0 miljoner kronor. Sista året att fondera medel till projektet är 2024 enligt fullmäktiges beslut.

Nettokostnadsutveckling	Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Avvikelse
Miljoner kronor	2022	2023	2024	2024	2024
Skattefinansierade verksamheter					
Fritid	-9,0	-9,0	-9,6	-9,9	0,3
Kultur	-7,2	-7,1	-7,5	-7,5	0,0
Central administration	-5,9	-3,5	-4,6	-4,8	0,2

Nettokostnadsutveckling	Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Avvikelse
Miljoner kronor	2022	2023	2024	2024	2024
Gata & park	-16,7	-18,5	-19,4	-19,2	-0,1
Miljö & bygg	-7,3	-6,7	-7,7	-7,4	-0,3
Plan- och exploatering		-8,2	-10,7	-10,5	-0,2
Nettokostnad	-46,1	-53,0	-59,5	59,4	-0,1
Köp och sälj verksamheter					
Lokalvårdenheten	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Kostenheten	-0,6	-0,7	-0,5	0,0	-0,5
Nettokostnad	-0,6	-0,7	-0,6	0,0	-0,6
Taxefinansierade verksamheter					
VA-enheten	2,6	4,4	-3,1	-1,7	-1,4
Avfallsenheten	-3,5	-3,3	1,3	2,8	-1,5

Personal

Förvaltningen upplevde en ökning av sjukskrivning i samband med bildandet av lokalvårdsorganisation och övertagande av personal 2023 men sjukskrivningstalen har fortsatt sjunka mot föregående år. Det är en positiv utveckling som följd av aktivt arbete med arbetsmiljö och trivsel men påverkas också av att vården jobbat ikapp kön med planerade operationer efter pandemin under 2022 och 2023. Kommunens förvaltningschefer har också fått i uppdrag att försöka minska sjukskrivningarna i verksamheten.

Antalet arbetade timmar utförda av visstidsanställda ligger på en nivå som kan anses normal efter pandemin då timmarna var färre på grund av en del stängd verksamhet.

Rekryteringsläget är gott med få rekryteringar under året men vissa tjänster är fortsatt svårare att rekrytera än andra. Att rekrytera timvikarier kan också vara svårt till vissa tjänster. Dock har det under 2024 överlag varit fler ansökningar per utlyst tjänst än de senaste åren vilket kanske också återspeglar konjunkturläget.

Anställda per anställnings- och löneform

	Antal personer		Månadsavl . tillsvid.		Visstids månadsavl .		Motsv. antal årsarbetar	
--	-------------------	--	--------------------------	--	----------------------------	--	-------------------------------	--

							e	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
SBF	121	122	119	115	2	7	117,3	117,6

Antal timmar utförda av timavlönade visstidsanställda

	Antal timmar		Motsv antal årsarbetare	
	2024	2023	2024	2023
SBF	10 985	11 375	5,6	5,8

Frånvaro

	Sjukfrånvaro total		Sjukfrånvaro korttid		Sjukfrånvaro långtid (mer än 59 dagar)	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
SBF	5,90%	7,20%	3,40%	3,50%	2,50%	3,60%

Bilaga 1 Enheternas verksamhetsberättelser

Miljö- och byggenheten

Inledningsvis bör det påtalas att vi har en mycket dedikerad personalstyrka med gedigen erfarenhet på miljö- och byggenheten och personalen är vår främsta resurs!

Vi har varit två man kort på byggenheten hela året, vilket har satt bygglovhandläggarna på prov. Borås stad var behjälpliga och lät oss köpa byggnadsinspektörstjänster från dem, vilket har räddat oss men det blir dyrt när vi betalar stödet via deras timtaxa, samtidigt som vi har kostnader kvar hos oss i form av ärendehanteringssystem och andra kostnader som är kopplat till timtaxan. Bygglovhandläggarna genomgick därför förra året, på eget initiativ utbildning för att hantera byggnadsinspektörsfrågor för att hålla nere kostnaderna för enheten och minska behovet av stöd från Borås. Dessutom har svåra tillsynsärenden hanterats under samma tid. En stor eloge till personalens insats och engagemang! För att bli mindre sårbara i framtiden så har vi under förra året tagit fram rutiner för bostadsanpassningsärenden, så att vår nyrekryterade byggnadsinspektör arbetar parallellt med bygglovhandläggare kring detta. Istället kommer bygglovhandläggaren även att ta byggnadsinspektörsärenden.

Vi har under förra året genomfört en organisationsförändring på Miljö- och byggenheten (MOB) och samhällsbyggnadsförvaltningens administration och digitala utveckling ligger nu under MOB och arbetsleds av MOB-chef. Det har tagit en del tid att försöka skapa tydlighet för den här gruppen och arbete återstår. Från och med årsskiftet går även nämndsekreteraren för SBF in under MOB.

Vi har ändrat tjänsten 1:e miljöhandläggare till verksamhetsutvecklare och det märks att vi på detta sätt får en bättre struktur på vår verksamhetsplan och utvecklingsarbetet. Flera projekt har genomförts under året för att skapa en bättre upplevd service till allmänheten, varav ett är en uppdaterad hemsida och information kopplat till bygganmälan och bygglov, bygglovsguiden, med a-ö register för att underlätta för sökanden att hitta rätt information. Vi höll en workshop med företagarföreningen och Svenbo i samband med lanseringen för att fånga upp deras synpunkter, snart kommer även e-tjänster för bygglov. Vi har även arbetat med nyckeltal för små avlopp, vilka ska införlivas under år 2025 kopplat till servicenivå.

Kopplat till alkohol- tobak och tobaksfria produkter, har mycket tid lagts under året på att komma igång med samarbetet, för att stödja dem kring att arbeta i vårt system och för att skapa samsyn. Det tar mycket tid att komma igång med ett samarbete vilket har påverkat både livsmedelsinspektören och enhetschefens andra uppdrag i viss mån, nu upplever vi att det löper på bra!

Strandskyddstillsynen kom i blickfånget genom en artikel i bt. För att skapa en tydlighet för allmänheten kring hur regelverket ser ut kring olika anläggningar som bryggor och flottar, kommer vi att ta fram ett dokument kring vanligt ställda frågor och svar och öka informationen utåt genom arbete med hemsidan och andra sociala kanaler. Detta arbete påbörjas under våren 2025. Vi har även börjat att utföra bostadstillsyn i linje med den nationella tillsynsstrategin, vilket också upplevs som nytt för fastighetsägarna, trots att vi har haft det här uppdraget länge och det i miljöbalken med förordning finns krav kring fastighetsägarens egenkontroll. Också här kommer vi att öka informationen utåt inför kommande tillsyn, genom informerande möten och utskick.

Slutligen så har vi en del utmaningar kring digitaliseringen då vi ofta lotsas mellan systemkonsulter och it kring olika integrationsfrågor vilket gör det trögt att komma framåt när vi samtidigt har ökade krav på säkerhet. Detta är något vi behöver hitta bra strukturer kring för kommande år.

Kulturenheten

Kulturenheten arbetar med barn, unga och läsfrämjande i fokus, likaså att sprida verksamheten i hela kommunen.

Vi har under året kunnat erbjuda språkcaféer, After School för barn i årskurs 2 till årskurs 9 och testa teknik med Skaparbibblan i stort sett varje vecka. Dessa aktiviteter är både mycket välbesökta och uppskattade.

Under alla loven (med undantag för jullovet) har vi arrangerat olika aktiviteter såsom barnteater, sagostunder, knattebio, eget skapande med olika metoder, Robloxworkshop och deckarskola. På torsdagar har vi varit på turné med bokbilen Hjulius och besökt olika platser i kommunen, i samarbete med till exempel bygdegårdar och campingplatser. Under sommarlovet har vi fått mycket positiv återkoppling på att vi har aktiviteter igång när stor del av övrig verksamhet har sommarstängt. Stor eloge till vår fritidsledare och våra feriearbetare som oförtrutet har arbetat på under hela sommaren!

Samarbetet med Öppna förskolan - genom projekt Bokstart, Språkbron och miniHjulius - fungerar väldigt bra och gör att vi lättare når ut till nyblivna föräldrar, en viktig målgrupp för det läsfrämjande arbetet.

Kulturarrangörstödet har även i år använts fullt ut, det finns en budget på 100 000 kronor som kan sökas för både mindre och större arrangemang runt om i kommunen. Det skapar ett större kulturellt utbud i hela kommunen och bidrar till orternas utveckling och attraktivitet.

Det nya bibliotekssystemet kom på plats under våren och från och med april har bibliotekssamverkan Knallebiblioteken övergått från implementeringsfas till ordinarie drift. Det är en spännande utmaning, både rent tekniskt men även samarbetsmässigt, att jämka samman åtta olika kommuners biblioteksarbete. Sammantaget har det hela gått över förväntan och vi ser stora vinster för våra låntagare såsom ökat utbud, snabbare tillgång och lättare återlämning. Det är en positiv stämning bland såväl biblioteksanvändare som personal som lovar gott för framtiden!

Gatu- och fritidsenheten

Moga fritid hade bra med besökare under första delen av året. Tyvärr var verksamheten tvungen att stänga badet för renovering under juni månad vilket bidragit till minskat besöksantal och minskade intäkter. Den kommunala simskolan har fungerat bra och antalet simkunniga elever har ökat. Framför allt har uppföljningen av elever på mellanstadiet förbättrats. Förberedelser inför en eventuell renovering av badet har pågått tillsammans med Svenljunga Verksamhetslokaler. Detta arbete fortsätter med att ta fram underlag till ett politiskt beslut. Anläggningens tennisbanor har ett sviktande besöks underlag och skötseln av banorna är en utmaning inför framtiden. Vid nöjdhets undersökning framkommer det att badets gäster efterfrågar fler vattengympa pass under veckan. Verksamheten tittar på möjligheten att tillgodose detta önskemål framöver.

På gatuenheten har ett omfattande arbete pågått gällande utbyte av gamla belysningsarmaturer. Samtlig belysning byttes till LED belysning innan årsskiftet. Planering och byggnation av säkra trafiklösningar vid Mogaskolan har pågått och färdigställdes under hösten. Enheten har infört en digital tjänst för att hantera vägbidrag. Förhoppningen är att alla bidrag ska betalas ut med den nya tjänsten under första kvartalet 2025. Tillsammans med övriga tekniska enheter har man genomfört en omfattande inventering och kartläggning av dagvattenbrunnar i hela kommunen. Detta arbete är nu klart och planering av åtgärder har påbörjats. En ny belysningsplan har arbetats fram och beslutats politiskt. Planen ger verksamheten bättre stöd och riktlinjer i arbetet runt offentlig belysning. Arbetet med att ta fram en ny cykelledsplan pågår och kommer att behandlat politiskt i början av 2025.

Avfallsenheten

Under årets början har stort fokus varit att leva upp till de nya lagkraven för matavfall och förpackningsavfall. Alla hushåll och verksamheter i kommunen har nu tillgång till att lämna över sitt utsorterade matavfall till kommunens insamlingssystem. Flytande fett som också ska sorteras ut får man lämna till Moga Returen då det inte finns krav på fastighetsnära insamling för flytande fett.

Gällande förpackningsinsamlingen så återstår bara införande av fastighetsnära insamling för ett mindre antal större flerbostadshus där det är mer lämpligt med separata kärl än fyrfackskärl. Vi årsskiftet tog vi över ansvaret för återvinningsstationerna där Stena Recycling är utförare efter en samordnad upphandling med andra Sjuhäradskommuner.

Verksamheten har också deltagit i en samordnad upphandling av insamlingsentreprenad för kärlavfall tillsammans med övriga Sjuhäradskommuner, undantaget Borås, där avtal skrivits under augusti. Avtalet gäller från slutet av 2026.

Under juli sattes ett nytt rekord i antalet besökare på Moga Returen under en månad med nästan 3000 besökare. Det är en ökning med mer än 10 procent jämfört med den tidigare rekordnoteringen under juli 2023. På helåret så var det 13% mer besökare 2024 jämfört med 2023.

Kostenheten

Under året har kostenheten:

Lokalvård fortsatt att kartlägga lokalvården, starta upp utbildning för samtliga lokalvårdare för att sedan kunna se över optimala metoder och effektiviseringar i verksamheten. Utvecklingsarbetet sker när de operativa arbetet är stabilare.

Kostenheten - Kost har fokuserat på att ha fungerande tillagningskök och minska på transporter. Sexdrega skolkök lagar numera mat till skola och förskola i Sexdrega. Vi har startat upp helt nybyggda köket i Högvad och mycket tid och engagemang har legat i att göra det köket redo för tillagning till alla elever och barn i Högvadsområdet. Mogaskolan har påbörjat ett arbete runt matsalen allt för att förbättra elevernas måltidsmiljö och köket och pedagogernas arbetsmiljö, arbetet fortgår. Vi har matsedlar som är uppskattad och ger nöjda matgäster både inom förskola, skola och äldreomsorgen.

Vi har under året fortsatt genomföra dialoger med köpande verksamhet för att på bästa sätt möta deras önskemål. SOF har under året önskat utökad service på Lysjölid vilket har inneburit förändring i vår organisationsstruktur bland personal.

BUF har önskat att vi tar över vissa moment som rör matservering på Landbo, Högvad samt Kindaholm. Detta innebär ständiga förändringar och en flexibilitet som vi hoppas köpande verksamhet uppskattar.

Kosten har jobbat mycket aktivt med våra klimatmål och har uppnått i stort sätt alla satta. Matsvinnet är 34g/portion, Vi köper 48% livsmedel som är producerat i Sverige och nästan 70% som har tillverkningsland Sverige. Vi bakar allt vårt bröd i skola och förskola och är på god väg även inom äldreomsorgen. Vi har en hög avtalstrohet och klarar livsmedelsbudgeten i alla kök. Utmaning framåt för både bemanning och budget är att antalet elever och barn som äter frukost och mellanmål har nästan fördubblats de senaste åren, vilket är mycket roligt men också personalkrävande.

VA-enheten

Driften på VA-enheten har fungerat väl under 2024. Vi har producerat och levererat dricksvatten utan några större avbrott för att sedan rena spillvattnet i reningsverken. Vi har haft ett antal vattenläckor under året som har åtgärdats. Vi har under slutet av augusti färdigställt och tagit i drift solcellsanläggningen på Svenljunga avloppsreningsverk. Anläggningen kommer att kunna täcka upp till 20 procent av energiförbrukning för Svenljunga avloppsreningsverk. För att bli mindre sårbara på framförallt ledningsnätet har vi startat upp ett samarbete med gatuenumheten. Personal har följt med rörnätsgänget så att dem kan stötta VA vid behov. Detta är också ett led i att nyttja våra resurser på ett bättre sätt. Ett samarbete har genomförts med VA-enheten i Tranemo där vi har genomfört projektet "Skugga en kollega" Detta gick ut på att driftpersonal från respektive kommun följde med kollegan från den andra kommunen under ett antal dagar för att dels lära känna varandra och också skapa erfarenhetsutbyte. Svenljunga kommuns Nödvattenplan är klar och beslutad av Kommunfullmäktige. Vi har sett över säkerheten på våra anläggningar och hur vi ska hantera mindre eller större kriser i dricksvattenförsörjningen genom att ta fram nya rutiner och instruktioner så att vi har en så säker och robust dricksvattenförsörjning som möjligt. Detta säkerhetsarbete är ett pågående arbete som aldrig tar slut. Hemvärnet hade en större militärövning i Svenljunga under våren 2024 där VA-enheten var delaktig i genomförandet. Detta var ett bra övning även för oss. VA-enheten har under året arbetat intensivt med att ta fram olika förslag på VA lösningar kopplat till arbetet med att ta fram en ny detaljplanen för Lockryds industriområde och den framtida bostadsbyggandet i Norra delen av kommunen

Plan- och exploateringsenheten

Plan- och exploateringsenheten har under året haft en positiv utveckling inom flera områden. Planverksamheten har färdigställt ytterligare två detaljplaner och därmed haft möjlighet att starta igång nya projekt. Arbetsgruppen är stabil och erfarenheten växer.

Mark- och exploatering påverkas mycket av alla de utvecklingsprojekt som pågår, men även där börjar nya processer och arbetssätt att ta form. Det har varit en utmaning för både ledning och handläggare att hitta fram i nya riktlinjer för uppföljning och planering när projekten ökat i både antal, omfattning och komplexitet.

Gällande Lockryds industriområde fanns det en förhoppning om att kunna slutföra arbetet med detaljplanen under q1-q2 2025. Efter granskningsskedet står det klart att vi fortsatt har stora utmaningar framöver med att ta projektet i mål.

Enheten hade i början av året en ambition att hitta fram i en ny styrmodell för översiktlig planering. En del arbete är gjort, men under rådande förutsättningar med detaljplanen i Lockryd som tar mycket resurser i anspråk, är det oklart när och i vilken omfattning vi kan komma vidare i arbetet. Trots vissa förstärkningar är enheten fortsatt liten och mycket sårbar för förändringar.

Flera strategiska projekt pågår inom miljö, klimat och naturvårdsverksamheterna. Verksamheten ser flera utmaningar framåt kopplat till klimatanpassning och har under året påbörjat en översyn av vad utmaningarna kommer innebära mer konkret för kommunen. Ett område som exempelvis har diskuterats flitigt under senaste året är kommunens hantering av dagvatten och skyfall. I takt med att fler projekt har påbörjats har också förvaltningens styrmodeller för informationshantering blivit en viktig fråga. Vi ser stora effektivitetsvinster av att arbeta mer strukturerat mellan enheter och förvaltningar, men att arbeta fram och implementera nya arbetssätt är svårt och tidskrävande när arbetet berör många.

Under året genomfördes en upphandling av vårt kommunala GIS. Den nya upphandlingen ger oss förutsättningar att arbeta vidare med en ökad digitalisering, även om resurserna för utvecklingsarbete nu och på sikt ses som begränsade.

Enheten gick under hösten fram med flera äskanden för att kunna arbeta vidare i linje med den bedömda ambitionsnivån som kommunen har kring kommunens utveckling. Inga äskanden godkändes och detta får självklart negativa konsekvenser för det fortsatta arbetet.

Årsredovisning för VA-verksamheten

Befattning	Antal personal	Sysselsättningsgraden totalt
VA-chef	1	100%
VA ingenjör	2	200%
Projektledare	2	200%
Arbetsledare drift	1	100%
Styr- och reglertekniker	1	100%
Drifttekniker	3	300%
Rör-och anläggningstekniker	2	200%

Nyckeltal: Dricksvatten de senaste fyra åren	2024	2023	2022	2021
Producerad mängd vatten i m3	551 768	572 086	603 709	637 656
Debiterad mängd vatten m3	451 084	449 760	467 427	470 375
Odebiterad mängd vatten i % (Läckor, spolning av nätet, Uttag från brandposter etc)	18 %	21%	23%	26%

Nyckeltal: Vattenläckor de senaste fyra åren	2024	2023	2022	2021
Antal vattenläckor	8	8	9	8
Antal vattenläckor/km ledning	0,063	0,063	0,071	0,063

Nyckeltal: Avlopp de senaste fyra åren	2024	2023	2022	2021
Mottaget mängd vatten i m3	1 108 620	1 416 412	979 388	1 251 440
Ovidkommande vatten i m3	657 536	966 652	511 961	787 281
Ovidkommande vatten i %	59 %	68%	52%	62%

Resultaträkning 2024			
RESULTATRÄKNING miljoner kronor	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter			
Brukningsavgifter		30,3	29,7
Anslutningsavgifter		0,7	2,7
Periodisering av anslutningsavgifter		0,9	0,8
Förutbetalad intäkt (överuttag)		0,0	-4,4
Övriga externa intäkter		1,2	2,4
Interna intäkter (inom kommunen)		1,9	1,7
Summa Intäkter		35,0	32,9
Verksamhetens kostnader			
Entreprenader		2,8	2,2
Personalkostnader		9,4	7,1
Förutbetalad kostnad (underuttag)		3,1	0,0
Övriga kostnader		7,2	13,4
Avskrivningar		7,0	6,6
Interna kostnader (inom kommunen)		1,8	1,6
Summa kostnader		31,3	30,9
Ränta (extern)		0,0	0,0
Ränta (intern)		3,7	2,0
Årets resultat		0,0	0,0

Noter

Not 1 Taxor bruknings- och anläggningsavgifter

Den rörliga VA-avgiften syftar till att täcka kostnader i samband med vattenproduktion och spillvattenrening.

Den fasta avgiften ska täcka alla övriga kostnader, såsom underhåll på ledningsnätet och administration.

Anslutningsavgifterna har tidigare intäktsförts helt på inbetalningsåret, men från och med 2008 periodiseras de på 40 år.

Not 2 Interna intäkter

Denna post innefattar interna konsumtionsavgifter samt interna intäkter för arbeten som VA-verksamhetens personal utfört åt andra enheter inom kommunen.

Not 3 Personalkostnader

Personalkostnaderna har fördelats till VA-verksamheten efter uppskattad tid.

Not 4 Avskrivningar

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan med hänsyn till förväntad nyttjandeperiod.

För diverse komponenter se kommunens redovisningsprinciper.

Not 5 Interna kostnader

Interna arbetskostnader består av lönekostnader för servicemän från andra enheter, t ex gata/park som utför VA-jobb. Timpriset innefattar kostnader för lön, arbetsledning, bilar, maskiner, telefon m.m.

OH-kostnaden uppgår till 2% av VA:s bruttoomslutning enligt beslut i KF 1999-04-12. Denna avgift ska täcka VA-kollektivets andel av administrationskostnader hänförliga till kommunledningsförvaltningen.

Not 6 Räntekostnad

VA-kollektivet betalar internränta om 2,3 % i enlighet med kommunens verksamhetsplan 2024. Räntan är baserad på kommunens totala kapitalkostnad. Underlaget för ränteberäkningen är fr o m 2009 genomsnittligt lån från kommunen under året.

Not 7 Materiella anläggningstillgångar	Miljoner kronor	Miljoner kronor
Verksamhetsfastigheter	2024	2023
Ingående bokfört värde	190,1	174,8
Utrangering	-0,3	0,0
Nyanskaffningar	15,5	20,8
Årets avskrivning	-5,5	-5,5
Utgående bokfört värde	199,8	190,1
Inventarier		
Ingående bokfört värde	3,3	3,6
Utrangering	-1,3	0,0

Not 7 Materiella anläggningstillgångar	Miljoner kronor	Miljoner kronor
Nyanskaffningar	0,0	0,2
Årets avskrivning	-0,5	-0,5
Utgående bokfört värde	1,5	3,3

Skuld till VA-abonnenter (miljoner kronor)	2024	2023
Ingående skuld	21,1	16,7
Överuttag till fonden	0,5	0,5
Överuttag	0,0	3,9
Underuttag	-3,1	0,0
Återföring av överuttag	0,0	0,0
Utgående ackumulerade skuld avseende överuttag	18,5	21,1

Not 9 Skuld Svenljunga kommun

VA-verksamheten har inga externa lån utan finansiering sker via kommunen.

Alla transaktioner sker via kommunens likvidkonton och nettot av dessa påverkar skulden till kommunen.